

Raadsvergadering
5-2-2026

Zaaknummer
1414378

Onderwerp: Juridisch formaliseren van de samenwerking in Regio Zuid Oost Utrecht (ZOU); toestemming voor definitief besluit.

Aan de raad,

Onderwerp

Juridisch formaliseren van de samenwerking in Regio Zuid Oost Utrecht (ZOU); definitief besluit.

Gevraagde beslissing

1. Toestemming geven aan het college om de Centrumregeling Sociaal Domein Regio Zuidoost-Utrecht te treffen.
2. Het rapport 'Een gedeeld kompas voor de toekomst' te betrekken bij de verdere doorontwikkeling van de regionale samenwerking.
3. Een uitspraak doen of er behoefte is om op korte termijn in Bunnik met de raad een verdiepend gesprek te voeren over de doorontwikkeling van de regionale samenwerking.

Grondslag

- Wet Verbetering beschikbaarheid specialistische Jeugdzorg.
- Wet gemeenschappelijke regelingen.

Inleiding

De Centrumregeling

De gemeenten Bunnik, De Bilt, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede en Zeist werken reeds sinds 2015 nauw samen in het Sociaal Domein. Op grond van nieuwe wetgeving voldoet die samenwerking (in ieder geval op het gebied van specialistische jeugdzorg) niet aan de nieuwe wettelijk verplichte vormvereisten. Tegen die achtergrond heeft de regio zich bezonnen op de consequenties van de nieuwe wettelijke plicht voor de keuze van een nieuwe juridische vorm.

Als uitkomst van die regionale bezinning, hebben de vijf colleges in oktober/november aan hun raden zienswijzen gevraagd op het voorgenomen besluit om, in ieder geval voor de komende paar jaar, als juridische vorm te kiezen voor de Centrumregeling en daarin de huidige taken/onderwerpen van onze samenwerking onder te brengen. Utrechtse Heuvelrug fungeert hierbij als centrumgemeente. Voor zover onderdelen van de netwerksamenwerking niet binnen het kader van de Centrumregeling kunnen worden geregeld maken we daar aanvullende regionale afspraken over.

Op woensdag 24 september jl. zijn de aanwezige raadsleden van de vijf gemeenten tijdens een regionale raads-avond beeldvormend meegenomen in dit onderwerp. Lokale behandeling van de zienswijze-verzoeken in de vijf gemeenteraden hebben vervolgens niet geleid tot zienswijzen. Wel is in de Gemeenteraad van De Bilt een motie aangenomen. Onder 'kanttekeningen' wordt die motie hieronder toegelicht en wordt aangegeven op welke wijze er recht aan wordt gedaan.

Na de eerdere (toen nog: voorgenomen) besluitvorming is nu het moment aangebroken om te komen tot definitieve besluitvorming.

De samenwerking op middellange termijn

Zoals reeds aangekondigd bij het 'voorgenomen besluit', is de afgelopen maanden in een parallel traject ook oriënterend gesproken over een 'tweede trap': een (mogelijk) uitgebreidere en robuustere samenwerking op middellange termijn. Dat heeft geleid tot bijgaand rapport 'Een gedeeld kompas voor de toekomst'. Dat rapport bestaat uit twee samenhangende onderdelen:

- Een afwegingskader: dat richting geeft aan de manier waarop de regio in de toekomst kan bepalen welke opgaven regionaal, lokaal of bovenregionaal worden georganiseerd.
- Een aantal handelingsperspectieven waarmee gemeenten de huidige netwerksamenwerking per direct kunnen versterken.

De uitkomsten van dit traject waren vooral bedoeld om betrokken te worden bij een eventuele doorontwikkeling van de Centrumregeling op middellang termijn (in combinatie met de uitkomsten van de eerste evaluatie van de Centrumregeling in 2028). De eindrapportage bevat echter tal van aanknopingspunten die ook al van belang zijn voor de verdere uitwerking en implementatie van de Centrumregeling in 2026 en 2027.

Beoogd effect

Een juridische vorm die voldoet aan de wettelijke vereiste: de Centrumregeling. Dit voorstel heeft geen gevolgen voor inwoners; er zijn geen directe maatschappelijke effecten te verwachten. De samenwerkingspartners, de taken en de inhoud van die taken veranderen niet door de wettelijk verplichte wijziging van de juridische vorm.

Beschrijving varianten/mogelijkheden

Niet van toepassing

Argumenten

1.1 Op grond van de Wgr wordt aan de raad nu formeel om toestemming gevraagd

Op grond van artikel 1, tweede en derde lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen dient het college expliciet toestemming aan de raad te vragen voor het definitieve besluit om een Centrumregeling te treffen. Pas nadat alle gemeenteraden toestemming hebben verleend, kunnen de colleges formeel besluiten tot vaststelling van de Centrumregeling. Toestemming kan op grond van de wet slechts worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang. Dat is in dit geval niet aan de orde.

1.2 De argumenten die golden ten tijde van het voorgenomen besluit gelden nog steeds

In de stukken die ten grondslag lagen aan het voorgenomen besluit is uitgebreid ingegaan op de argumenten vóór een Centrumregeling. Kort samengevat komen die op het volgende neer: de Centrumregeling sluit het beste aan op de huidige samenwerking; het is de lichtste vorm van de

gegeven wettelijke alternatieven en laat de bestaande formele bevoegdheden van colleges en raden intact; de overgang is relatief snel te realiseren en vergt slechts beperkte kosten; bij de nadere uitwerking in onderliggende documenten is voldoende ruimte om recht te doen aan bestaande 'netwerk-afspraken'.

1.3.1 De gemeenteraden hebben tegen het voorgenomen besluit geen bezwaren geuit

Bij de besprekingen in de gemeenteraden over het voorgenomen besluit is gebleken, dat zij zich met het besluit tot het treffen van een Centrumregeling kunnen verenigen. In de gemeenteraad van De Bilt is wel een motie aangenomen 'Monitoring governance structuur ZOU'. In par. 1.1, onder kanttekeningen wordt hier op ingegaan.

2.1 Dit rapport is aangekondigd in het eerdere voorstel 'voorgenomen besluit'

Hoewel daar niet primair op gericht, is de exercitie over de samenwerking op middellange termijn tevens een reflectie geworden op de bestaande samenwerking. De uitkomsten van dat traject zijn besproken in de vijf colleges en daarna op de regionale Bestuurstafel. In gezamenlijkheid is besloten om het rapport op dit moment niet expliciet vast te (laten) stellen maar wel om alle betrokkenen ervan in kennis te stellen. Hieronder wordt toegelicht dat, waar mogelijk, verbeterpunten reeds het komend jaar zullen worden betrokken bij de uitwerking van de Centrumregeling en netwerksamenwerking in onderliggende documenten (zie kanttekeningen, par. 3.1).

Vanuit de colleges zijn met betrekking tot het rapport met het oog op de toekomst de volgende aandachtspunten expliciet benoemd:

- het belang van integraliteit met m.n. de beleidsvelden Werk en Inkomen (RDWI), onderwijs en gezondheid;
- het risico van onvoldoende (en kwalitatief goede) ambtelijke capaciteit, gezien o.m. de huidige arbeidsmarkt;
- versterking van de beweging naar het voorveld vanuit de regionale samenwerking;
- oog voor verschillen tussen gemeenten in problematiek en in financiële bijdragen vanuit het gemeentefonds;
- landelijke ontwikkelingen en context.

3.1 Deze suggestie kwam naar voren bij de raadsbespreking van het voorgenomen besluit

Bijgaand rapport kan een bijdrage leveren aan een gesprek over wat vanuit Bunniks perspectief belangrijke punten zijn bij de doorontwikkeling van de regionale samenwerking op de langere termijn. Vandaar de vraag aan de Gemeenteraad of een lokaal gesprek daarover op korte termijn nog wenselijk wordt geacht.

Kanttekeningen

1.1 Motie gemeenteraad De Bilt wordt betrokken in de verdere uitwerking en doorontwikkeling

In De Bilt heeft de gemeenteraad een motie aangenomen 'Monitoring governance structuur ZOU'. Die motie vraagt om in de Centrumregeling bij artikel 18, Evaluatie, nu al evaluatiecriteria op te nemen, daar in elk geval de governance-structuur in mee te nemen en jaarlijks verslag uit te brengen over de ontwikkelingen. Het rapport 'Een gedeeld kompas voor de toekomst' (in het bijzonder par. 2.1 en 4.2) bevat veel elementen voor de evaluatie in 2028. We gebruiken dit om recht te doen aan de motie van De Bilt. De governance (verantwoordelijkheden, rollen, mandaten) zullen in ieder geval een belangrijk element zijn van de evaluatie in 2028. Via de reguliere p&c-cyclus zullen de raden in 2026 en 2027 op de hoogte worden gehouden van de regionale samenwerking, tenminste op het gebied van governance en kostenontwikkeling.

3.1 Verdwijnt dit rapport niet in een la?

Niet alles kan tegelijk. Voor een effectief en duurzaam proces is het van belang expliciet aandacht te besteden aan de beschikbaarheid en kwaliteit van ambtelijke capaciteit. Gezien de

noodzakelijke focus op zowel de verdere professionalisering van de samenwerking als de implementatie van de centrumregeling, moet een fasering worden aangebracht. Het is daarbij nodig om prioriteiten te stellen en waar mogelijk processen parallel te laten lopen, mits er voldoende capaciteit is om de inhoudelijke uitwerking te dragen. Dat betekent zeker niet dat het rapport in een la verdwijnt en daar pas weer in 2028 uitkomt. Na de verkiezingen zullen nieuwe bestuurders (en raadsleden) in het kader van de bestuursoverdracht in kennis gesteld worden van het rapport. De handelings-perspectieven voor doorontwikkeling van de samenwerking worden het komend jaar al bij de verdere uitwerking van de Centrumregeling en bijbehorende onderliggende documenten betrokken. Een belangrijke voorwaarde voor versterking van de regionale samenwerking is een stevige regionale organisatie; dat vraagt ook de komende tijd aandacht. Kansen om de samenwerking al op korte termijn te versterken, zullen zeker benut worden: duidelijke afspraken over bevoegdheden en verantwoordelijkheden; werkbare mandatering; en rolzuiverheid. Ook zal (waar relevant en behulpzaam) ervaring opgedaan worden met het hanteren van het 'afwegingskader'.

Kosten, baten en dekking

Het veranderen van de juridische vorm van de samenwerking heeft slechts beperkte (eenmalige) financiële consequenties. De besluitvorming hierover is reeds onderdeel geweest van de college-besluitvorming over het voorgenomen besluit.

Uitvoering

- Na het ontvangen van de toestemming van de raden, gaan de colleges over tot het daadwerkelijk treffen van de Centrumregeling.
- De regeling wordt vervolgens door centrumgemeente Utrechtse Heuvelrug gepubliceerd en treedt per 1 januari 2027 in werking.
- Zoals eerder toegelicht bij het voorgenomen besluit, is reeds begonnen met de nadere uitwerking van de Centrumregeling in dienstverleningsovereenkomsten en onderliggende c.q. aanvullende documenten (huishoudelijk reglement regionale Bestuurstafel; overige afspraken over de netwerksamenwerking). Bestuurlijke besluitvorming over die stukken is een college-bevoegdheid en volgt naar verwachting medio 2026.

Bijlagen

- Centrumregeling Sociaal Domein Regio Zuidoost Utrecht
- Raadsvoorstel bij eerder genomen voorgenomen besluit
- Rapport: 'Een gedeeld kompas voor de toekomst'.

Ter inzage

-

Odijk, 16 december 2025

Burgemeester en wethouders van Bunnik,
de secretaris de burgemeester,

dhr. M.R. van der Jagt dh. R. van Bennekom

Nummer
1414378

De raad van de gemeente Bunnik;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 16 december 2025;

b e s l u i t :

1. Toestemming geven aan het college om de Centrumregeling Sociaal Domein Regio Zuidoost-Utrecht te treffen.
2. Het rapport 'Een gedeeld kompas voor de toekomst' te betrekken bij de verdere doorontwikkeling van de regionale samenwerking.
3. Een uitspraak doen of er behoefte is om op korte termijn in Bunnik met de raad een verdiepend gesprek te voeren over de doorontwikkeling van de regionale samenwerking.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van 5 februari 2025,

de griffier,

de voorzitter,

dhr. F.J. van der Lubbe

dhr. R. van Bennekom

Voorstel procedure raadsvoorstel / -besluit

<i>Inhoud</i>	
Onderwerp	Definitief besluit: Juridisch formaliseren van de samenwerking in Regio Zuid Oost Utrecht (ZOU)
Datum besluit B&W	
Vertrouwelijke stukken	Nee
<i>Gewenste planning</i>	
Informatie avond	Nee
Politieke avond	
Raadsvergadering	
Uiterste datum Raad	5 februari 2025
<i>Agenda Commissie</i>	
Datum bespreking	
Opmerkingen	